

Evropski Pokret u Srbiji

dr. Jelica Minić, predsednica

8. maj 2024.

Obraćanje povodom proslave Dana Evrope

Dan Evrope 9.maj se slavi kao godišnjica mira i jedinstva u Evropi nakon II Svetskog rata i istovremeno, kao godišnjica objavljivanja Šumanove deklaracije, osnivačkog temelja sadašnje Evropske unije. Danas, imamo rat u Evropi, prošli smo kroz košmar pandemije Covid 19, kroz veliku ekonomsku krizu, prvo napuštanje Evropske unije - Brexit, a ipak, velika energija u ovom trenutku je usmerena na konsolidaciju najvećeg integracionog projekta u istoriji koji se odvijao mirnim putem. Proširenje EU je ponovo visoko na agendi, uspostavljeni su novi mehanizmi za podršku našem regionu Ekonomski i investicioni plan, Novi plan rasta, Zajedničko regionalno tržište. Osmišljen je novi model proširenja koji kroz faznu integraciju nudi njeno ubrzavanje i određen je rok, za one koji su spremni da iskoriste ovaj trenutak - 2030.godina.

Povodom Dana Evrope, 9. maja, treba se osvrnuti na gotovo četvrt veka kako se u Srbiji naglašava da nema alternative njenom putu u Evropu. U Srbiji su se smenjivale vlade i svaka je na prvo mesto isticala članstvo u Evropskoj Uniji.

Evropska Unija je do danas najveći donator, izdašno dodeljujući Srbiji finansijsku pomoć kroz bespovratna sredstva, povoljne kredite i projekte, sa željom da se Srbija što pre osposobi za ulazak u Evropsku Uniju. Ali, čini se da smo danas dalje od članstva u EU nego nego kada smo proces započinjali. Razlozi su mnogobrojni i očigledni.

Uslovi za članstvo su poznati i jednaki za sve. Proširenjem na 27 članica, i sa izgledima za novo proširenje sa još 9 članica, mehanizam odlučivanja u EU postaje teži, zahteva više kompromisa, administrativnih kapaciteta i državničke veštine. Ulazak u evropski klub traži garancije da svaka članica, poštuje pravila kluba i da savesno sprovodi zajedničku politiku. Očekuje se, da prepoznavajući svoj interes, nove članice sa uverenjem prihvataju ono što nazivamo evropskim vrednostima.

Nema više prostora za izgovore i odlaganja. Srbija ne može sebi da dozvoli luksuz da bude prozivana da malo ili ništa ne preuzima na suzbijanju korupcije i pranja novca, izgradnji savremenog sudstva i vladavine prava, zaštiti prava svojih građana i slobode medija. Na osiguravanju uslova za slobodne izbore. Lista upozorenja je duga i ostaće tako dok ne bude shvaćena kao lista poslova koji se ne mogu odlagati.

Napredak u unutrašnjim reformama odlučujuće bi osnažio međunarodni položaj Srbije. U današnjem multipolarnom svetu, zemlje poput Srbije sa skromnim materijalnim kapacitetima, pod teretom nedovršene tranzicije, sa osiromašenim stanovništvom, na tradicionalno neuralgičnom prostoru kao što je evropski jugoistok, ne smeju sebi da dozvole da se ne zna za šta se zalažu u međunarodnim odnosima i na kojim principima se zasniva njihova spoljna politika.

Ogledalo spoljne politike Srbije je njena politika u regionu, stepen saradnje sa susedima. Sa odgovornih mesta se ponovljeno ističe značaj Srbije za region Zapadnog Balkana i šireg susedstva. Od prvorazrednog je značaja poštovanje suvereniteta, dostojanstva i ravnopravnosti suseda. Neodmerena i neodgovorna javna istupanja i podsticanje niskih strasti udaljavaju Srbiju od evropskih i civilizavijskih vrednosti i kompromituju učesnike u ovim raspravama i institucije iz kojih dolaze.

Integracija u Evropsku uniju je jedini put ka uređenom društvu, efikasnoj državi, slobodnom i zaštićenom građaninu i slobodi govora i mišljenja koji jedini vode trajnom napretku. Jedino u takvom okruženju, reč građana, kao i reč države Srbije imaju mogućnost da se čuju i da budu uvaženi.